

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci Pavly Zieglerové

Zničení mravní osoby v textech Hannah Arendtové a Bruna Bettelheima

Pavla Zieglerová se ve své bakalářské práci zabývá druhým momentem totalitarismu, tak jak jej chápe Hannah Arendt, tedy zničením morální osoby v člověku, zároveň nám podává plastický přehled zbývajících momentů totalitarismu, definici masy a totalitarismu jako takového. Tuto pozici doplňuje pohledem Bruna Bettelheima z knihy *The Informed Heart*, jejíž část vyšla česky teprve před pár lety, předkládá nám postřehy psychoanalytika z koncentračního tábora. Toto spojení je inspirativní, protože oba autoři prošli jistou osobní zkušeností, ale jak se v práci ukazuje, oba k tomuto tématu přistupují z odlišných pozic a jejich propojení vede ve výsledku k větší plasticitě a komplexnosti dané problematiky.

V první části popisuje tři momenty totalitarismu se zvláštním přihlédnutím k druhému, zde musím vyzdvihnout zejména bohaté využití primární literatury (často v originále), a spojení teoretických textů se svědectvími jako je např. Eli Wiesel, později Primo Levi, Tzvetan Todorov aj. Ačkoli to překračuje vymezené pole zkoumání, zastavuje se i u fenoménu myšlení z textu *Myšlení a úvahy o morálce*. Tady bych měla jen malou poznámku, že je to podle Arendt právě myšlení, kterým člověk může vzdorovat a zachovat si autonomii, důstojnost a jistý morální kredit. Při závěrečném srovnání na něj autorka možná trochu zapomíná, když staví Bettelheima do opozice k Arendt a tvrdí, že podle Bettelheima si „je možné si obrannými mechanismy jistou důstojnost zachovat. Podle hodnot, které má společnost, by však nebyla morální. Bettelheim zde zdůrazňuje, že slouží-li důstojnost dobré věci, v tomto případě zabránění rozpadu osobnosti, pak nemůže být absolutně nemorální. V jeho teorii tak je možné skrz obranné mechanismy lidské psychiky jistou formu důstojnosti zachovat, v případě, že člověk přijme nové požadavky na svou morálku.“ (str. 34)

Po pečlivém rozboru Bettelheimovy analýzy chování v extrémních situacích a vytváření obranných mechanismů, následuje srovnání obou autorů. Oceňuji, že si autorka povšimla pojmu masy, který se u obou autorů objevuje, opět v jiných kontextech a z jiných perspektiv, a tuto odlišnost dokázala zohlednit.

Práce je psaná s jasným záměrem, její téma je stále aktuální a zvolení autoři tím, že zohledňují odlišné perspektivy, se v rámci daného fenoménu velmi vhodně doplňují. Je čtivá a inspirativní. Musím zdůraznit, že se studentka tématu velmi věnovala, sama si ho vybrala a práci pečlivě konzultovala.

Navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 1.9. 2024

Mgr. Tat'ána Petříčková, Ph.D.